

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odwołaniem do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz petitowy jednosłupkowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Pana Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 5

Nowa odpowiedź Wilsona.

Telegram własny „Gońca Częstochowskiego”. Berlin dnia 16 października.

Biuro Reutersa donosi: Sekretarz stanu wczoraj po południu tymczasowemu pełnomocnikowi szwajcarskiemu w Stanach Zjednoczonych wręczył notę treści następującej:

„Panie! W odpowiedzi na zawiadomienie rządu niemieckiego z dn. 11 b. m., które otrzymałem mam zaszczyt prosić o wręczenie państwu centralnym następującej odpowiedzi: Przyjęcie bez zastrzeżeń przez prezydenta Stanów Zjednoczonych w jego orędziu do kongresu z dn. 8 stycznia r. b., i w następnych jego orędziach wyłożonych warunków ze strony obecnego niemieckiego rządu i większości parlamentu, upoważnia prezydenta do dania otwartego wyjaśnienia stosownie do doniesień państwa niemieckiego z dnia 5-go i 12-go października r. b.

Należy wyjaśnić, że przeprowadzenie ewakuacji i sprawa warunków zawieszenia broni muszą być pozostawione radzie wojskowych koalicyj.

Prezydent czuje się zobowiązany do oświadczenia, że ani rząd Stanów Zjednoczonych, ani on, ani też rządy państw wojujących z Niemcami nie zawrą dotąd zawieszenia broni, dopóki siły zbrojne niemieckie będą wykonywać wstretne i niehumanitarne czyny, które były i są nadal praktykowane.

W czasie gdy rząd niemiecki wysłał do Stanów Zjednoczonych notę pokojową łodzie podwodne niemieckie zatopiły okręt pasażerski wraz z łodziami ratowniczymi pełnymi załogi. Niemieckie armje podczas obecnego przymusowego odwrotu z Flandrii i Francji znaczą drogę zniszczeniem, które jest świadectwem naruszenia praw huma-

nitarności i prowadzenia ucywilizowanego sposobu wojny. Miasta i wsie, o ile nie są zniszczone doszczętnie, bywają ograbiane z wszelkiego dobytku, często nawet przymusowo ewakuowana jest ludność.

Nie można oczekiwać, aby państwa wojujące zgodziły się na zawieszenie broni dotąd, dopóki tereźniejsze zniszczenie i rabunek będą nadal przeprowadzane.

Prezydent Stanów Zjednoczonych zwrócił uwagę rządowi niemieckiemu na jeden z warunków pokojowych, które rząd niemiecki przyjął, a który prezydent wygłosił w Mount Fernon. Brzmienie: Jest koniecznym zniszczenie takiego państwa, które chce gwałtem opanować świat i jeśli obecnie nie może tego uczynić, robi wszystko, aby do sprawiedliwego pokoju nie dopuścić.

Taką jest właśnie władza, która dotąd rządziła narodem niemieckim. Niemiecki naród ma wolny wybór zmienić ją na inną.

Powyższe słowa prezydenta są naturalnie warunkiem, który przed zawarciem pokoju musi być wypełnionym, jeśli wogóle pokój z narodem niemieckim ma dojść do skutku.

Prezydent czuje się zobowiązany oświadczyć, że obecne przeprowadzenie pokoju zależnem jest od stanowczości i zadawalającego charakteru zapewnien całego społeczeństwa, które w tych zasadniczych kwestjach dane być muszą. Jest nieodzownem, iżby mocarstwa koalicyj wiedziały niewątpliwie, z kim mają o pokój traktować.

Oddzielną notę wysłał prezydent do c. i k. rządu w Wiedniu.

Odezwa wielkopolan.

Dla powstającej z chaosu dziejowego wolnej zjednoczonej Ojczyzny naszej niezmiernie doniosłe znaczenie posiada odezwa wielkopolan, stwierdzająca zgodność dążeń i konsolidację narodową, która winna nam służyć szczytnym wzorem przy budowie państwowości polskiej. O ukazaniu się odezwy tej w piśmie śląskich i poznańskich zaznaczyliśmy już pobieżnie. Ze względu jednak na ogólne zainteresowanie się naszego społeczeństwa sprawą przyłączenia do Polski Śląska i Księstwa Poznańskiego deklarację wielkopolan przytoczamy poniżej w dosłownem brzmieniu.

„Po przeszło czterech latach grozy wojennej i cierpień bez miary, wyniszczających najlepsze siły ludzkości, wylaniają się wreszcie z krwawego zamętu pierwsze narysy nowego porządku świata, oparte na zasadach sprawiedliwości, oraz na prawie swobodnego stanowienia o sobie każdego narodu.

Program zbudowania w myśl zasad powyższych trwałego pokoju, zawarty w znanych oświadczeniach politycznych prezydenta Wilsona, został obecnie i przez rząd nasz przyjęty, jak o tem świadczy odezwa pokojowa Niemiec z 5 października 1918 r.

Tem samem wybiła i dla nas Polaków godzina, w której podnieść musimy głos swój, aby upomnieć się o prawa nieprzedawnione narodu.

Reziór Polski był najjaśniejszym pogwałceniem sprawiedliwości międzynarodowej w historii nowoczesnej, a przez to sam stał się głównym źródłem tej polityki przemocy i ucisku, która stanowi w Europie wieczne zarzewie niepokoju, aż do dni naszych. Kto zatem chce szczerze i uczciwie przyłożyć ręki do budowy nowej, na poszanowaniu prawa opartej przyszłości ludów, tę naprawę krzywdy, wyrządzonej Polakom, uważać musi za pierwszy, nieodzowny warunek wielkiego tego dzieła.

Tylko zjednoczenie wszystkich części narodu, osiadłego na ziemiach polskich, w jedną całość, wyposażoną w pełnię praw państwowych, stanowić może ręcejmie trwałego przymierza narodów.

Uznał to prezydent Wilson, wysuwając w swoim programie pokojowym sprawę Polski niepodległej, złożonej z wszystkich ziem polskich, z własnem wybrzeżem morskiem, jako jeden z warunków sprawiedliwego porządku międzynarodowego. Z faktu, że rząd niemiecki przyjął program Wilsona bez zastrzeżeń, jako podstawę do rokowań pokojowych, wnioskować trzeba, że i na wytyczną tego programu w sprawie polskiej sądziliśmy się dotąd.

tego podkreślił z naciskiem przedstawiciel Kola polskiego na historycznym posiedzeniu parlamentu niemieckiego z dnia 5 października r. b., stwierdzając, że rząd przez to po raz pierwszy uznał, iż dążenia narodu polskiego do zjednoczenia wszystkich ziem polskich w państwie niezależnem są uprawnione.

W tej chwili, rozstrzygającej o naszej przyszłości, naród cały na całym obszarze ziem polskich i we wszystkich swych warstwach, wspólną oprómiennioną myślą, tworzy jeden wielki, zwarty a solidarny obóz narodowy.

My, Polacy w dzielnicy pruskiej, stwierdzamy tę zgodę i zwartostę podpisem wszystkich naczelnych naszych organizacji politycznych, wszystkich bez wyjątku istniejących stronnictw polskich, oraz całej prasy, jako wyrazielieli opinii publicznej.

Stwierdzając tę naszą zgodę i zwartostę narodową, uważamy za obowiązek swój przeciw zbiorowemu aktem woli stanowisko naszego przedstawicielstwa parlamentarnego z dnia 5 października i oświadczamy uroczyście, że w wielkiej tej i odpowiedzialnej godzinie dziejów z pełnem zaufaniem składamy w ręce postów naszych, tak w sejmie pruskim, jak parlamentcie niemieckim, dalsze kierownictwo polityki w myśl uprawnionych interesów i dążeń naszego

Naród polski, który w wojnie bez narad z innymi narodami walczącymi najcięższe poniósł ofiary, pragnie pokoju trwałego i szczęśliwego dla wszystkich narodów. Polacy, jak dotychczas, tak i w przyszłości, pozostaną wiernymi świetnym swym tradycjom, opromienionym od zarania dziejów temi samymi hasłami wolności i braterstwa ludów, których tryumf wyrasta dzisiaj z krwi bezcennej poświęca. Pod hasłem tych zasad wstąpi Polska zjednoczona i niepodległa do związku wolnych ludów jako szczerzy i niezłomny szermierz tolerancji wewnątrz i zgodnego współżycia narodów na zewnątrz, w myśl wielkiego hasła przodków naszych: Wolni z wolnymi, równi z równymi.

Rada narodowa. — Polski centralny Komitet wyborczy na Rzeszę niemiecką. — Prowincjonalny Komitet wyborczy na Wielkie Księstwo Poznańskie. — Komitet wyborczy prowincjonalny na Prusy Królewskie, Warmję, Mazurę i Pomorze. — Polski Komitet prowincjonalny wyborczy dla Śląska. — Komitet polityczny dla polaków na obszarze po prawym brzegu Łaby. — Główny Komitet wyborczy polski dla polaków w Rzeszy niemieckiej po lewym brzegu Łaby. — Centrum obywatelskie. — Kasyo obywatelskie. — Katolicko-polska partja ludowa. — Narodowe stronnictwo robotników. — Stronnictwo demokratyczno-narodowe. — Stronnictwo pracy narodowej. — Związek narodowy.

Dziennik Berliński. — Dziennik Bydgoski. — Dziennik Kujawski (w Inowrocławiu). Dziennik Poznański. — Dziennik Śląski (w Królewskiej Hucie). — Gazeta Codzienna (w Toruniu). — Gazeta Gdańska. — Gazeta Gostyńska. — Gazeta Grudziądzka. — Gazeta Ludowa (w Katowicach). — Gazeta Narodowa (w Poznaniu). — Gazeta Olsztynska. — Gazeta Opolska. — Gazeta Ostrwska. — Gazeta Polska (w Kościanie). — Gazeta Poznańska. — Gazeta Srodska. — Gazeta Sremska. — Gazeta Toruńska. — Gazeta Wrzesińska. — Gazeta z nad Pory (w Pleszewie). — Głos Lubawski. — Głos Śląski (w Gliwicach). — Głos Wielkopolski (w Poznaniu). — Głos Wielkopolski (w Poznaniu). — Górnośląski (w Katowicach). — Gwiazda (w Poznaniu). — Katolik (w Bytomiu). — Kraj (w Lesznie). — Kurjer Poznański. — Kurjer Śląski (w Gliwicach). — Narodowiec (w Herne). — Nierd (w Oberhausen). — Niewa Śląska (w Katowicach). — Nowiny (w Opola). — Nowiny Radohoskie. — Nowy Przyjaciel Ludu (w Kępnie). — Organiak (w Poraninie). — Pielerz (w Pelplinie). — Pochodnia (w Herne). — Pelak (w Katowicach). — Postępek (w Poznaniu). — Praca (w Poznaniu). — Prawda (w Poznaniu). — Przewodnik Katolicki (w Poznaniu). — Przyjaciel (w Toruniu). — Przyjaciel Ludu (w Grudziądzu). — Wiadom Polski (w Bochum). — Wielkopolańca (w Poznaniu).

Z Poznania.

Księżstwo Poznańskie ogarnięte jest szalonym entuzjazmem. Radość czuje się i widzi na każdym kroku, na każdej polskiej twarzy. Wiśń o przyjęciu przez Niemcy warunków Wilsonowskich, a wśród nich i warunków, dotyczących się Wolnej Zjednoczonej Polski, zelektryzowała wszystkich. Była to godzina ziszczenia się marzeń największych. Orędzie Rady regencyjnej podniosło jessze ten nastrój.

W tym stanie serc i umysłów do ogólnej konsolidacji doszło bardzo łatwo, odbyła się ona pod hasłem „Do Polski!” Wszystkie stronnictwa, pisma, organizacje społeczne wydały odezwę, która na zew z Warszawy odpowiedziała:

Jesteśmy! Trwaliśmy i wytrwaliśmy do dnia tryumfu.

WOJNA.

Skutki ofensywy Focha.

Kyzer, korespondent „B. Z. am Mittag”, donosi, że wobec ofensywy koalicji mieszkający okręgów leżących w pasie wojennym, tłumnie uciekają w dalsze okolice.

Dotychczas niemieckie władze wojskowe mogły wywozić te tłumy. Ale dziś już środki przewozowe, i tak bardzo zajęte dla celów wojennych, nie wystarczają na wywiezienie nie do miejsc bezpiecznych setek tysięcy ludzi. Wbrew ostrzeżeniom władz niemieckich tłumy uchodzą z Lille, Boubaise i innych miast. Wszystkie dróg są zatrasowane przez zbiorowiska. Bombardowanie miast na

tyłach frontu niemieckiego trwa nieustannie. Na Laon pada 600 pocisków dziennie. Całe kompleksy ulic są zburzone.

Francoja zrywa stosunki z Finlandją.

Agencja Havasa ogłasza notę, w której powiedziano, że Francoja zrywa stosunki dyplomatyczne z rządem Finlandji ponieważ Finlandja zamiast ukonstytuować się jako republika, proklamowała monarchję, powołując równocześnie księcia niemieckiego na króla Finlandji.

Francozi żądają stosowania represji.

Biuro Wolffa donosi: Od jakiegoś tygodnia prasa francuska poświęca wiele miejsca żądaniom stosowania represji. Wsuwane są żądania odszkodowań za wszystkie miasta, wsie i gmachy o wartości artystycznej, zniszczone rzekomo przez Niemców na ich drodze odwrotowej.

Zmach na Enwera baszę.

Według zupełnie pewnych informacji, które tu nadeszły z Konstantynopola, w ub. środę dokonano zamachu na Enwera baszę. Towarzyszący Enwera baszy oficer niemiecki, został raniony. Sam Enwera basza wyszedł ze zdarzenia cało. W Konstantynopolu panuje wogóle niesłychane podniecenie.

Zmiany w Konstytucji Rzeszy.

Berlin, 16 | 10. Rada Związkowa uchwaliła na ostatnim swem posiedzeniu cofnięcie części 2, 11 artykułu Konstytucji państwa niemieckiego. Artykuł ten omawia wypowiedzianie wojny i zawieranie traktatów pokojowych. Ze zmianą więc tego paragrafu obecnie tylko większość parlamentarna będzie postanawiała o wypowiedzeniu wojny i zawieraniu traktatów pokojowych.

Stanowisko Ukrainy.

Biuro Wolffa donosi: „Kijewska Mysl” pisze: Ukraińska rada ministrów jest zdania, że artykuł szósty programu Wilsona nie dotyczy Ukrainy, gdyż Ukraina nie jest terenem okupacyjnym, zaś armje państw centralnych wkroczyły na Ukrainę na podstawie traktatu z rządem ukraińskim. Ukraińska rada ministrów w każdym bądź razie chce również i na zewnątrz bronić powyższego poglądu swego. Będą podjęte również kroki w celu osiągnięcia dla Ukrainy osobnego przedstawicielstwa na kongresie pokojowym. Chcąc utwalić na mocnych podstawach między narodowe stanowisko państwa ukraińskiego, postanowił rząd Ukrainy dać energicznie do nawlązania stosunków dyplomatycznych z państwami neutralnymi, a w pierwszym rzędzie ze Szwecją, Norwecją, Danją i Szwajcariją.

Po odpowiedzi Niemiec.

Biuro Reutersa donosi: Dzienniki podają następujące poglądy wybitnych osobistości, należących do wszystkich stanów w sprawie odpowiedzi Niemiec na zapytania Wilsona.

Przy całym niedowierzaniu w uczciwość zamiarów Niemiec przeważa zdanie, że Niemcy zamierzają ratować tylko swoją armję przed zniszczeniem i usiłują pozabawić koalicję owoców jej zwycięstwa. Naogół ujawnia się powściągliwość, z jaką szerza publiczność przyjęła odpowiedź; propozycja zawieszenia brońi nie wywołała radości, lecz obawy, że może stać się coś, coby mogło utłumić otrzymanie odszkodowania za niesłychane ofiary.

Sprawy polskie.

Zwalnianie jeńców-oficerów.

Komisja wojskowa jessze we wrześniu b. r. wystąpiła do odnosnych władz niemieckich z wnioskiem o uwolnienie i powrót jeńców-oficerów polskiej narodowości. Obecnie starania o te uwolnione zostały po myślnym wyniku i na mocy porozumienia z niemieckimi władzami:

1) wszyscy oficerowie - polacy, przebywający w niemieckich obozach jeńców, zostaną w najbliższym czasie uwolnieni, wobec czego wydział jeńców wstrzymał przyjmowanie podań w tych sprawach;

2) jeńcy oficerowie - polacy, zwolnieni z obozów w Austro-Węgrzech i przebywający chwilowo na terytorjum general gubernatorstwa lubelskiego, otrzymywać będą bez żadnych przeszkód i pozwolenia na wyjazd do gen.-gubern. warszawskiego. Pozwolenia te wydawać będzie niemiecki przedstawiciel w Lublinie.

Galicjanie

w rządzie warszawskim.

Jak donoszą, w skład rządu warszawskiego weśle dwóch polaków galicyjskich, mianowicie były austriacki minister kolei Głubiński i poseł do Rady państwa Morawski.

Austrjacy przekazują natychmiast administrację władzom polskim.

Dnia 15 bm. władze rządowe polskie otrzymały pismo urzędowe od c. i k. austriackich władz okupacyjnych, w którym to piśmie zawiadomiono urzędowo o gotowości niezwłocznego oddania całej administracji łącznie z kolejami w ręce polskie.

C i k. władze okupacyjne ofiarowały swą pomoc i radę przy przejmowaniu administracji. Proszą natomiast o udzielenie im za zapłatą węgla i żywności z Zagłębia Dąbrowskiego.

Manifestacje P. P. S.

W ub. poniedziałek odbyły się w Warszawie manifestacje robotnicze Polskiej Partji Socjalistycznej.

Na rogu Żelaznej i Chłodnej został rozproszony przez wojska niemieckie pochód P. P. S., który ciągnął z Woli. Żołnierze używali kolb i bagnatów, oraz odebrali sztandary czerwone.

Drugi pochód P. P. S., składający się z kilku tysięcy robotników, wyruszył o g. 12 z Chłodnej i wyszedł przez Pl. Teatralny. Tam manifestacja została rozproszona przez oddziały niemieckie, przy pomocy kolb i bagnatów.

Wybuch w Warszawie.

W poniedziałek po północy przy zbiegu ulic Gęsiej i Nalewek niewykryty sprawca pod zwrotnicę tramwajową podłożył nabój dynamitowy. Wskutek wybuchu naboju zwrotnica została uszkodzona. W kilku okolicznych domach na ul. Gęsiej i Nalewek w oknach wybite zostały szyby. Wypadku z ludźmi nie było.

Odezwa Biskupów.

Wydział Prasowy Prezydjum Rady Ministrów komunikuje:

Arcybiskupi i Biskupi Polacy Galicji przystali do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej następujący telegram:

„Z głębi wdzięcznego serca dziękujemy Bogu, który nam pozwolił wszelkie rachuby oia, niepodzielną Polskę daje. Przesyłamy hołd Radzie

Regencyjnej za to, że w tej dziejowej chwili ogłosiła wobec całego świata to, czego cały naród pragnie i do czego nie przeprosi daży. Jesteśmy też pewni, że całe społeczeństwo zrozumie doniosłość tego aktu i skupi się solidarnie w imię Boże około sztandaru, podniesionego przez Najdostojniejszą Regencję.

Arcybiskup Biłozewski
Arcybiskup Teodorowicz
Książę Biskup Sapieha
Biskup Pelczar
Biskup Wałęga.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady m. Częstochowy.

W celu uczczenia przełomowej w dziejach narodu polskiego chwili, odbyło w ub. wtorek o godz. 6 wieczorem nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej, które w obecności przedstawicieli Magistratu i licznie zgromadzonej publiczności zajął prezes Wolfke.

Po odczytaniu orędzia Rady regencyjnej, którego zebrani wysłuchali, powstawszy za miejsce, przewodniczący przedstawił zebrany adres Rady miejskiej i Magistratu do Rady regencyjnej, treści następującej:

Do najdostojniejszej Rady regencyjnej Królestwa Polskiego.

„Rada miejska i magistrat m. Częstochowy, składa w imieniu całej ludności miejskiej hołd Najdostojniejszej Radzie Regencyjnej, za wydanie historycznego aktu z d. 7 bm. wyrażającego wolę całego narodu i staje w zwartym szeregu przy swej Najwyższej Władzy, oczekując Jej dalszych postanowień

Przytem uważa się nadmienić, że uważa za jedyny wskazany postulat doby bieżącej, ustanowienie najspieszniej zapowiedzianego w orędziu rządu koalicyjnego, złożonego ze wszystkich stronnictw politycznych, we wszelkiej zaś zwłoczce, powołanej wewnętrzniei tarciami, u-patrując brzywdę, czynioną powstającą z gruzów Zjednoczonej Polsce.

Jednocześnie wyraża Najdostojniejszej Radzie Regencyjnej wdzięczność za starania, poczynione w celu uwolnienia Wodza Armji Polskiej, Brygadiera Piłsudskiego.

Następują podpisy członków Rady i Magistratu.

Odczytany adres Rada przyjął jednomyślnie wznosząc okrzyk na cześć Wolnej Zjednoczonej Polski.

Zgłoszone na posiedzenie oświadczenie r. Nirenberga złożono do aktów bez uprzedniego odczytania.

Następnie zabrał głos ks. kan. Wróblewski, który w pięknej i pełnej uczucia przemowie podniósł znaczenie obecnej chwili dla narodu, zaznaczając, że za przewodem stolicy naszej wienna i Częstochowa zamianfiwstać swe uczucia patriotyczne. W tym celu dziś, we czwartek o godz. 10 rano na Jasnej Górze odbędzie uroczyste nabożeństwo, które winno zgromadzić u stóp Królowej Korony Polski wszystkich mieszkańców naszego grodu, w których bije polskie serce.

Na zakończenie swej przemowy wielobny mówca wniósł okrzyk: Niech żyje Wolna Zjednoczona Polska. Niech żyje Armja Polska, która już mamy od wczoraj!

Wówczas na sali rozległy się entuzjastyczne okrzyki i burza długo niemiłkających oklasków.

Ktoś z publiczności wniósł okrzyk: Niech żyje komendant Piłsudski!

Zamykając posiedzenie, przewodniczący zakomunikował radnym, iż z powodu Święta Narodowego wyznaczone na dzień dzisiejszy zwykłe posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się w sobotę.

Organizacja — to nasza siła.

POLACY!
Nastata dla naszego narodu chwila wielka. Rząd polski rzucit po raz pierwszy hasło Niezawisłości i Zjednoczenia Ziem Polskich. Za wzorem stolicy naszej, Warszawy, uczcijmy ten historyczny moment uroczystem Świętem Narodowym!

Zgodnie z uchwałą Rady miejskiej dziś o godz. 10 rano odbędzie się na Jasnej Górze, w owym przybytku polskości i wiary katolickiej, uroczyste nabożeństwo, w którym wezmą udział: stowarzyszenia, cechy i korporacje, młodzież szkolna, oraz wszyscy wierni synowie Ojczyzny.

Polacy! Niechaj w dniu tym uroczystym na domach naszych rozpoczą flagi narodowe, a w oknach zabijście Orzeł Biały, ów święty symbol Zmartwychwstającej Ojczyzny. Niechaj na usta każdego wybiegnie długo tłumiony przemocą wrogich potęg okrzyk radosny:

Wolna Niepodległa i Zjednoczona Polska — niech żyje!

KRONIKA

— Święto Narodowe.

W dniu dzisiejszym miasto nasze obchodzić będzie Święto Narodowe. O godz. 10 rano odbędzie się na Jasnej Górze uroczyste nabożeństwo, w którym wezmą udział wszyscy przedstawiciele miejscowego społeczeństwa, oraz tłumy wiernych.

Ze względu na uroczystość chwili uważamy za wskazane, aby w dniu dzisiejszym sklepy i wszelkie instytucje handlowo-przemysłowe były zamknięte do godz. 12 w południe.

Z powodu dzisiejszego święta następny numer „Gońca” ukaze się dopiero w piątek o zwykłej porze.

— Odłożenie posiedzenia Rady miejskiej.

Z powodu dzisiejszego Święta Narodowego, zapowiedziane posiedzenie Rady miejskiej zostało odłożone do soboty. W dniu tym posiedzenie, jako zwołane w drugim terminie, odbędzie się bez względu na liczbę radnych.

— Ze stow. handlowców.

Zarząd Stowarzyszenia Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy wzywa pp. członków do stawienia się w czwartek o godz. 9-ej rano w lokalu Stowarzyszenia (ul. Panny Marji nr. 20) celem wzięcia udziału w uroczystościach Święta Niepodległościowego.

— Odroczenie rozpraw sądowych.

Powiadom: na nas iż k. p. sąd pokoju II go okręgu z powodu Święta Narodowego, w dniu dzisiejszym przypadające rozprawy sądowe odroczy.

— **Nieproszeni goście.** Wczoraj do administracji naszego pisma przybyli nieznanym nam dwaj przywoźcic ubrani młodzieńcy, z których jeden trzymał studencką czapkę w ręku, z żądaniem w imieniu komitetu strajkowego zawieszenia pracy w naszych zakładach drukarskich. Z powodu impertynckiego zachowania się młodzieńców wyproszonych z lokalu. Przy tuku we drzwiach pękła szyba, co spowodowało liczne komentarze publiczności.

— **Na kinematograf szkolny.** Na kinematograf szkolny złożyli deklarację pp.: Krzemiński 200 mk., Dr. Stawicki 100 mk., Antonia Wehrowa 100 mk.; po 50 mk. pp.: Jan Kozankiewicz, Wanda Sobierajowa, St. Laurman, Langner, Dr. Nowak, Kędziński, St. Gawronski, Gw. Jakobsowna, Hłaska, A. Franke, J. Dziuba, ks. B. Kotsowski, Szmerdt, SS. Nazaretanki, Rutkowski, Stow. kupców polskich

Ponadto w dalszym ciągu w gotówce złożyli pp.: M. Hoffman — 100 mk. (razem 300 mk.), G. Kon — 50 mk., Soika — 50 mk., Dr. Bronia-

towski — 50 mk., Żor — 100 mk., Tomczyk — 50 mk., J. Hertz — 50 mk., M. Kon — 25 mk. (dekl. 25 mk.), Mendelson — 25 mk. (dekl. 25 mk.), M. Weber — 50 mk., L. Kozmiński — 100 mk., W. Płodowski — 50 mk., P. Cygańska — 50 mk.

Ogółem gotówką wpłynęło 5900 mk., w deklaracjach 1250 mk.

Zapisy przyjmowane są w dalszym ciągu.

— **Z Opery warszawskiej.** Dziś, w czwartek, bawiąca w naszym mieście Opera warszawska, wystawi perle muzyki nowoczesnej, „Violette” Verdiego.

Jak można sądzić z poprzednich występów, publiczność częstochowska równie i dziś wypełni doszczętnie salę teatru „Paryskiego”.

— **Z ambulatorjum miejskim.** W ciągu dni od 15 ub. m. do 15 bm. w ambulatorjum miejskim udzielono pomocy 61 dzieciom, 115 kobietom i 29 mężczyznom; wizyt lekarskich było na mieście 43, opatrunków założono 81. Ogółem udzielono pomocy 329 osobom.

— **Na rzecz inwalidów.** W grudniu r. b. wyjdzie osobne wydawnictwo albumowe z przeznaczeniem dochodu na rzecz inwalidów pt. „Zołnierz Polski”.

Wydawnictwo pozostaje pod patronatem Sekcji Naukowej Komisji Wojskowej i redakcją prof. Dr. Tokarza. Na treść wydawnictwa, według planu redakcji, złożą się krótkie artykuły wybitnych historyków, wojskowych i literatów, mające na celu spopularyzowanie idei wojska w społeczeństwie.

Redakcja zwróciła się z prośbą o nadesłanie prac do: Sz. Askenazego, pułk. Berbeckiego, A. Czołowskiego, gen. Dowbór-Muśnickiego, B. Gembarzewskiego, J. Grabca, F. Gwiżdża, Hirszela, pułkownika Januszajtisa, majora M. Kukieła, gen. Michaelisa, pułk. Minkiewicza, maj. Pasławskiego, por. Ryskiewiczza,rotn. St. hr. Rostworowskiego, E. Słoińskiego, pułk. Wroczyńskiego, St. Zakrzewskiego.

— **O tamowanie rucho ulicznego.** Naczelnik powiatu wydał rozporządzenie zabraniające zatrzymywania się na chodnikach i tamowania tym sposobem ruchu ulicznego.

— **Z działalności Rady Op. m. Cz.** Rada Opiekuncka m. Częstochowy w czasie od 1 do 10 b. m. wydała obiadów ogółem 5129, w tej liczbie 4449 bezpłatnych. Zapomóg w tym czasie wydano 81 rodzinom na ogólną sumę 1033.00 mk.

— **Kradzież kur i kozy.** Właścicielowi domu Józefowi Stotwinskiemu, zam. przy: ul. św. Rocha skradziono onegdaj w nocy z zamkniętej obory 15 kur i kozę.

Z teatru.

Narodowa opera Moniuszki „Halka” — w najcięższych dla nas czasach — może jedynym być przejawem polskości na scenie w czasach, gdy obca nam rozbrzmiewała mowa w instytucjach, gdy za rozmowę polską karano uczniów w gimnazjach — na scenie, publicznie można było słyszeć „Halke” i oglądać polskie kontusze z wylotami, polskie ubiory. Uczucia narodowe publiczność manifestowała tłumem odwiedzaniem opery za każdym razem, to też grano „Halke” parę tysięcy razy, zawsze powodzeniem, gdy tymczasem kosztowne występy gościnne artystów zagranicznych przynosiły deficyt

Wczorajsze przedstawienie „Halki”, pod wyburzą dyrekcja doskonałego zarazem pianisty p. Teodora Rydera wypadło nadzwyczaj wspaniale, co daje zupełną rękojmiej powodzenia następnych wieczorów. Tytułową rolę Halki odtworzyła znana śpiewaczka polska p. Alana Kamińska-Latoszyńska, tak pod względem umiejętności gry jak i pod względem wykonania wprost doskonale, stwarzając wierząc w siebie i również w scenach lirycznych najcięższych trudną rolę Jontka, odspiewała p. Przewdzie z uczuciem i artystyczną precyzją; głos posiada świeży, metaliczny a zarazem miękki — stanowi dobrą siłę w operze. Na wyjątkowo też wyróżnienie zasługują p. T. Wierzbicki (Stolnik) tak pod względem wokalnym, gdyż rozporządza głosem dużym, jak i rutyną sceniczną, oraz inteligencją śpiewaczki Ładnym acz niedużym głosem wada p. A. Wisniewski (Janusz). Odpowiednio dobrze do artystycznej całości dostrajali się p. Cecylja Kozłowska i p. S. Pogorzelski. Chóry i orkiestra sprawily się muzykalnie, tylko mazur w taktie I-ym nieco był za szybki w tempie, zaś na początku taktu II skrzyppowie nieco spóźnili się z wyjściem. Są to zresztą drobiazgi.

Całość opery: jak doskonała gra znanych artystów oraz piękne tance górskie były nagrodzone huraganem rzęsiстых oklasków i cieszyły się wyjątkowym powodzeniem. Dobrowole sily, złożone z wybitnych i licznych solistów i solistek opery, balet, orkiestra, chóry, staranna wystawa, fachowe kierownictwo, piękne kostiumy, dekoracje i etc. za-pewniają zespołowi opery warszawskiej stałe powodzenie, tymbardziej, że reżyserem opery jest p. F. Wierzbicki, zaś kapelmistrzem p. T. Ryder.

J. Wawrzynowicz

Teatr „ODEON“ ul. Panny Marji № 27.

Program od czwartku 17-go do soboty
19-go Października 1918 r.

TYLKO 2 DNI!

GRZECH

Wspaniały dramat w 5-ciu ak-
tach, z wybitną tragiczną
ROSSEL ORLA
w roli głównej.

NAD PROGRAM: Niebywała Sensacja aktualna!

Z ostatnich walk na zachodzie Niezwykle ciekawe zdjęcia dokonane z „Tamtej
strony frontu“ przez angielski urząd filmowy i zdobyte przez Wojska NiemieckieAnons: Wkrótce znakomite arcy-
dzieło sezonu. **„COVBOY“** | Wielki dramat sensacyjny, w roli tytułowej słynny **Alwin Neuss.**Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. RAFAŁA KANTORA. — Bufet cukierniczy przy teatrze.
Dla młodzieży wejście wzbronione. — Szczegóły w afiszach i programach.

Czarniecka Góra

OTWARTA CAŁY ROK

Uzdrowisko leśno-górskie, 3 wiorsty od st. Niekliań linii Kołuszki-Skarzysko.
Wspaniałe warunki klimatyczne. Zdrowa, obfita i smaczna kuchnia. Menu przed-
wojenne pozostało niezmiennione. Dietetyka, wodolecznictwo, kąpiele słoneczne
pod szkłem i wszelkie zabiegi. Dzienny koszt pobytu jednej osoby od marek
25 do marek 30 wraz z całkowitem utrzymaniem i kuracją.Ordynuje **Dr. St. Zamecki.**

Adres: Czarniecka Góra, cbwód Końsk okup. Austr. Węg. 0341—

Ofiary.

Na kamień pamiątkowy dla poległych
Legjonistów Częstochowian w myśl odeszwy
prezesowej Kokowskiej,Składają Członkowie Straży Ogniowej
A. Kanczewski mk. 5 E. Brühl 5 mk.
Adam Plebanek 25 mk. Jakób Kon 20 mk.
W Zielinski 3 mk. J. Lewandowski 3 mk.
Sz. Domański 5 mk. M. Waligóra 3 mk.
E. Makosa 3, mk. J. Serednicki 5 mk.
L. Zaważki 3 mk. R. Kieslich 3, mk.
L. Tomaszewski 3 mk. kwit 307,Stefanowie Dembowscy 40 mk. kwit 305
Barylska Stanisława 25 mk. 308
W rocznicę śmierci ojca mego s. p. Igna-
cego Barylskiego składam na kamień pamią-
tkowy dla poległych legjonistów 15 mk.
i na niezamożnych uczniów 15 mk. Władysław
Barylski kwity 311 312Udziały na Kinetograf szkolny Dębski
50 mk. Gawędzki 50 mk. Barylski Józef 50
mk.

Konces szkoły tańca Kazimierz Kostecki

b. Art. bal. Teatr. Rząd. Warsz.
w sali Stowarzyszenia
w Częstochowie ul. P. Marji 9.Po powrocie do kraju, otwierając
sezon najnowszych tańców współczes-
nych, rozpoczynam lekcje z dniem 1-go
Listopada i na takowe przyjmuję zapy-
sania codziennie od 10 do 12, i od 3 do 6
wiecz. w sali Stow. ul. Panny Marji
Nr. 9. Udzielam lekcji w domach pry-
watnych. klubach i zakładach nau-
kowych. Z poważaniem2231— **KAZIMIERZ KOSTECKI.**

DOKTOR Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE
ul. Panny Marji № 21.
Choroby skórne i weneryczne
i dróg moczowych.
Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu. 877—

Biuro Dzienników, Ogłoszeń A. Otrąbek Kościuszki 11.

PISMA krajowe, zagraniczne w
pnumeracie na miesiąc i z dostawą.
OGŁOSZENIA do pism krajo-
wych i zagranicznych.
KALENDARZE na 1919 r. na-
deszły Handlującym znaczny rabat.

Stanisław Gawroński

p. ADWOKAT. PRZYSIĘGŁ.
zamieszkałszy na stałe w Częstochowie
przyjmuje
od godziny 2—4 po południu od
6—7 wieczorem ul. P. Marji 52

Licytacja w Lombardzie Częstoch. Tow. Poż. Oszczęd.

ul. Kościuszki Nr. 11
odbędzie się 21 Października 1918 roku i
dni następnego o godzinie 12 w południe.
Od zastawów nieopłaconych do 5 Paźdz
er nika 1918 r. liczone i gda kosztu licytacyjne.

DOKTÓR Stefan Purski

przyjmuje codziennie od 9—11 i od 4—6 pp. Panie od 12—2
choroby skórne i weneryczne
Częstochowa ul. Piękna 5.
1-sze piętro. 754—

DRUKARNIA F. D. Wilkoszewskiego.

w CZĘSTOCHOWIE,
ul. PANNY MARYI Nr. 38.

WYKONYWA:

AFISZE, PROGRAMY, KWITARJU-
SZE, TABELE, PAPIERY LISTOWE,
KOPERTY, RACHUNKI, ZAWIADO-
MIENIA ŚLUBNE, LISTY ZAŁOBNIE,
KLEPSYDRY, CYRKULARZE, USTA-
WY, SPRAWOZDANIA, DYPLOMY,
BROSZURY, DZIEŁA, KSIĄŻKI DO
NABOŻENSTWA, BILETY WIZYTO-
WE, ORAZ WSZELKIE DRUKI DLA
INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH SPO-
LECZNYCH I PRYWATNYCH
WYKONANIE STARANN. = GĘNY PRZYSTĘPNE.Pierwszy w Częstochowie chreśojądski skład
kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, piani-
na maszyny do szycia i t. p. po conach u-
miarkowanych, oraz poleca całkowie umeblo-
wanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji
Nr. 50. 416—

REMIZA WARSZAWSKA Kantor Przewozowy I. KOSSOWSKIEGO

przeniesiony został z ulicy Kościuszki
41 na ulicę św. Stanisława Nr 5 (róg
Kościuszki) do domu własnego.

LEKARZ-DENTYSTA Michał Grejniec

ul. Panny Marji № 10.
Wyjmowanie zębów bez bólu. Plomby
Zęby sztuczne. Korony.
Laboratorium zębów sztucznych.
codz. od 9-1 i 3-7 wieczorem.
Ceny bardzo przystępne.

Stanisław Rumszewicz adwokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna 7.
(I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr.
Przyjmuje od 2-jej do 5 południu
z wyjątkiem niedziel i świąt.

Biedny

chłopiec, zgubił 235 mk.
otrzymane na sprawunki
od swego chlebobdawcy.
Uczniwego znalazcę u-
prasza się o zwrócenie
do Adm. Gońca.

Potrzebny

posługues zaraz Król.
Pol. Sąd Okręgowy ul.
P. Marji. 2228—

Plac

przy ul. Dobrej № 8 do
sprzedania. Wiad. w
Adm. Gońca. 2230—

Do sprzedania

Iżko kelazne z matera-
cem, biurko damskie i
stelik, Szkolna 22 m. 6.
— 2227—

Biuro

informacyjne Częst. Od-
działu Tow. Ochrony
Kobiet poleca służąco-
bony frabianki, sklepo-
we, robotnicze i t. d.
Zgłaszać się do p. M.
Markiewicz Ogrodowa
28 od 10—12. 2229—

Pianino

do sprzedania Kościuszki
17 p. Grudzińska 2220—
Gońca 2228—

Kobiety

potrzebne do ogrodu Hoff-
mana, Pomologiczna róg
Pięknej. 2222—

Poszukuje

turbiny wodnej o sile od
20-30 koni, dynamomaszy-
ny 120 lub 220 wolt
Wiad. w Gońcu. 2204—

Z powodu

wyjazdu: meble, obrazy,
kwiaty i staluga do sprze-
dania. Szkolna 22 od 11
do 3-jej 2219—Do sprzedania
fortepian czarny, krót-
ki i bufet z szafka ul.
Cmentarna 22 2190—

Sprzedam

pianino prawie nowe.
Zielona 33, właściciel
domu. 2233—

Zgubiono

paszport niemiecki wyd
na nazwisko Bronisławy
Otokskiej oraz patent han-
dlowy na nazwisko
Francoisji Otokskiej oraz
przepustka i 20 Marek
Uprasza się znalazcę o
zwrot za nagrodą do
Gońca 2228—

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego“